

SKLEPALNO PRIREDJE

► Drugi stavek podaja **logičen sklep**, ki izhaja iz vsebine prvega stavka.

► **Vznika:** zatorej (slogovno zaznamovan), torej.

► **Vejica** med stavkoma **je**.

► *Mateja je otroštvo preživela v Nemčiji, **torej** zna nemško.*

VAJA ZA UTRJEVANJE

► Spodnje stavke nadaljuj tako, da bo nastalo sklepalno priredje.

- Žana je prehitela vse tekmovalke ...
- Sošolkin oče je star 35 let, moj pa 32 ...
- Tadeja se zdravo prehranjuje ...

POSLEDIČNO PRIREDJE

- Pri tem priredju drugi stavek pove **posledico**, ki izhaja iz vsebine prvega.

- **Veznik:** zato.

- **Vejica** med stavkoma je.

- *Nimam moke, **zato** ne morem speči torte.*

POSLEDIČNO PRIREDJE

PAZI: Posledičnega priredja ne smemo zamenjevati z vzročnim odvisnikom!

PRIMER: Zmagala sem. Dobila sem zlato medaljo.

Zmagala sem, zato sem dobila zlato medaljo. POSLEDIČNO PRIREDJE

Po priredju se ne moremo vprašati. Prepoznamo ga po vezniku.

Ker sem zmagala, sem dobila zlato medaljo. VZROČNI ODVISNIK

////////////////////

GLAVNI STAVEK

Zakaj sem dobila zlato medaljo? Ker sem zmagala.

VAJI ZA UTRJEVANJE

► Spodnje stavke združi v posledično priredje.

- Na cesti je poledica. Vozniki vozijo previdno.
- Vpisala se je na plavalni tečaj. Rada plava.
- Robert je dobil dobro oceno. Skočil je visoko v zrak.

► Poved z vzročnim odvisnikom pretvori v posledično priredje.

- Oče je izklopil televizijo, ker je zunaj začelo grmeti.
- Ker ima Maja rada živali, smo jo za rojstni dan peljali v živalski vrt.
- Bil sem vesel, ker sem uspešno rešil težko nalogo.

POJASNJEVALNO PRIREDJE

- ▶ Drugi stavek **pojasnjuje** ali utemeljuje prvega, kar pomeni, da ga natančneje določa.
- ▶ **Vezniki:** saj, kajti, namreč, in sicer, to je.
- ▶ **Vejica** med stavkoma **je**.
- ▶ *Ne bom prišel k tebi, **saj** nimam prevoza.*

VAJI ZA UTRJEVANJE

- ▶ **Spodnje stavke združi v pojasnjevalno priredje. Uporabi različne veznike.**
 - Rada berem. Včeraj sem prebrala celo knjigo.
 - Tine je napisal pravljico. Ima dobro domišljijo.
- ▶ **Spodnje stavke nadaljuj tako, da bo nastalo pojasnjevalno priredje.**
 - Ne morem se učiti ...
 - Prišla je prezkodaj ...
 - Popraviti je moral kolo ...

PROTIVNO PRIREDJE

- ▶ Prvi in drugi stavek sta si **pomensko nasprotujoča**.
- ▶ **Vezniki:** pa, a, toda, vendar, ampak, marveč, samo, le.
- ▶ **Vejica** med stavkoma je.
- ▶ *Najboljši je v teku, **vendar** noče tekmovati za svojo šolo.*

Zmagal sem!

PROTIVNO PRIREDJE

► Pretvorba iz dopustnega odvisnika v protivno priredje.

PRIMER: Andrej je na dieti. Vseeno si je privoščil sladico.

Andrej je na dieti, vendar si je vseeno privoščil sladico. PROTIVNO PRIREDJE

Po priredju se ne moremo vprašati. Prepoznamo ga po vezniku.

Čeprav je Andrej na dieti, si je privoščil sladico. DOPUSTNI ODVISNIK
//////////////////////////////////// **GLAVNI STAVEK**

Kljub čemu si je privoščil? Čeprav je na dieti.

VAJI ZA UTRJEVANJE

- ▶ **Spodnje stavke združi v protivno priredje. Za vsak par stavkov uporabi drug veznik.**
 - Prebrala je celo knjigo. Ni znala obnoviti njene vsebine.
 - Nima posluha. Matej zelo rad poje.
- ▶ **Spodnje stavke nadaljuj tako, da bo nastalo protivno priredje.**
 - Bil je hud mraz ...
 - Vpisala se je na tečaj ...
 - Himno je zapel pred predsednikom ...

► PAZI!

Določeni vezniki se uporabljajo v različnih priredjih. V takih primerih je potrebno razmisliti, katero razmerje je izraženo z vsebino.

PRIMER:

- Na tekmi **ni** bil **samo** rezervni igralec, ampak je **tudi** tekmoval. →

STOPNJEVALNO PRIREDJE

- Zelo sem utrujena, ampak te bom vseeno pozorno poslušala. →

PROTIVNO PRIREDJE

PREVERI SVOJE ZNANJE 1

Če je potrebno, v spodnjih povedih postavi vejico.

- a) Sosedu je nestrpna torej pričakuje obiske.
- b) Jure je imel na voljo da gre plavat na morje ali kolesarit v hribe.
- c) Od sadja ima Manca najraje jabolka hruške ter lubenico.
- č) Lahko greva skupaj in sicer se dobiva na igrišču pred šolo.
- d) Na tekmi ni niti igral niti sedel na klopi.
- e) Na facebooku imam veliko prijateljev a le z redkimi sem v stikih.

Katera od teh povedi ni večstavčna?

PREVERI SVOJE ZNANJE 2

Spodnjim povedim določi vrsto priredja.

- Vstala je od mize in naredila pet počepov.
- Učenka je hotela učiteljici poslati dokument, vendar ji računalnik ni delal.
- Sošolka jo je prosila za nasvet, saj ni razumela naloge.
- Ali bomo šli v šolo maja ali se bomo vrnili šele junija.
- Veliko časa preživim pred računalnikom, zato me bolijo oči.

PREVERI SVOJE ZNANJE 3

Spodnje povedi združi tako, da boš uporabil čim več različnih priredij. Če je treba, lahko spremeniš besedni red.

- Otroci so se bali sosedovega psa. Bil je zelo nevaren.
- Sin ni ubogal očeta. Oče mu je dal igračo.

PREVERI SVOJE ZNANJE 4

Katere povedi so sestavljene iz več stavkov? Izpiši jih in določi vrsto priredja.

- Izlet je bil naporen, vendar je bil napor poplačan z lepim razgledom.
- Pohodniki se radi sprehodijo po urejeni poti med Piranom in Izolo.
- Občudovali smo lepote jezera ter vmes malicali.
- Dobila je najboljšo oceno, saj je poznala odgovore na vsa vprašanja.
- Zaradi prepira je sodnik izključil oba igralca.

PREVERI SVOJE ZNANJE 5

Poved spremeni tako, da boš uporabil protivno priredje.

- Čeprav je frizerski salon zaprt, imam urejeno pričesko.
- Prejeli so priznanje, čeprav niso bili prvi.

Spodnjo poved nadaljuj tako, da bo nastalo čim več različnih priredij. Besedni red lahko obrneš.

- Budilka me zjutraj ni zbudila ...